

Motion till riksdagen 2018/19:2212

av Åsa Westlund m.fl. (S)

Bättre vård vid endometriosis

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om endometriosis och drabbade kvinnors behov av rätt vård och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Endometriosis är en kronisk, inflammatorisk sjukdom som drabbar ca 10 % av kvinnor i fertil ålder, vilket motsvarar i Sverige ca 200 000 kvinnor (globalt 90 miljoner kvinnor). Det betyder att det är en vanlig sjukdom, vanligare än till exempel insulinbehandlad diabetes eller ledgångsreumatism.

Endometriosis är en kronisk sjukdom som påverkar hela kvinnans liv, från tonår till efter klimakteriet. Typiska symptom är svår mensvärk, ont vid ägglossning, ont vid samlag, svårt att bli gravid (idag en av de vanligaste orsakerna till ofrivillig barnlöshet hos kvinnan), ont vid tarmtömning och urinering. Kvinnor med endometriosis har också i större utsträckning andra sjukdomar, till exempel astma/allergi, underfunktion i sköldkörteln, fibromyalgi, IBS och inflammatorisk tarmsjukdom. De har en ökad risk för komplikationer under senare delen av graviditeten och förlossningen och de har en ökad risk för flera cancerformer, bland annat äggstockscancer. En del har väldigt lite symptom, en del är mycket sjuka.

Gemensamt för dem som drabbats av endometriosis är dock att de behöver en läkare som de kan gå till regelbundet för behandling och stöd. Detta bör vara en gynekolog alternativt en specialintresserad allmänläkare. Idag blir många misstrodda och inte sällan kallade för inbillningssjuka eller psykiskt sjuka. Det händer också att de anklagas för att vara missbrukare eftersom de efterfrågar smärtstillande läkemedel.

För att ta hand om denna stora patientgrupp krävs ökad kunskap och ökade resurser till kvinnosjukvården. Det är därför välkommet att regeringen avsatt resurser just till att stärka vården till kvinnor. Särskilt välkommet är att detta arbete resulterat i att regeringen uppdragit åt Socialstyrelsen att bland annat utarbeta nationella riktlinjer för endometriosis. När dessa riktlinjer snart finns på plats ökar förutsättningarna för bra och lika vård i hel landet. För att de som lider av endometriosis ska få den vård de har behov

av krävs också fortsatta prioriteringar på alla nivåer, och att det följs upp att riktlinjerna verkligen implementeras över hela landet.

Idag tar det i medel 5–7 år från första symptom på endometrios till dess att man får sin diagnos. Detta är helt oacceptabelt. Därför behöver all sjukvårdspersonal – barnmorskor (särskilt på ungdomsmottagningar), personal på gynekologiska akutmottagningar, gynekologer och distriktsläkare – som kan tänkas träffa dessa unga tjejer/kvinnor när de får sina första symptom utbildas för att känna igen sjukdomen och på så sätt kunna se till att de drabbade får rätt stöd. Tidig diagnos och rätt omhändertagande är mycket viktigt för att undvika långsiktiga svåra konsekvenser som kronisk smärta, svårigheter att utbilda sig klart och kunna yrkesarbeta.

Det är viktigt att kunskap om endometrios blir en del av alla läkar- och barnmorskeutbildningar och att de många kvinnor som drabbas av psykisk ohälsa på grund av endometrios får stöd för detta.

Vad som ovan anförs om endometrios och drabbade kvinnors behov av rätt vård bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Åsa Westlund (S)

Azadeh Rojhan Gustafsson (S)

Mathias Tegnér (S)